

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти стриманіше оцінювали перспективи економічного зростання в Україні. Очікування щодо розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців залишалися позитивні. Прогнозувалося зростання споживчих цін. Девальваційні очікування послабилися¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **уповільнення зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** третій квартал поспіль: баланс відповідей – 12.8% (у IV кварталі 2019 року – 24.3%) (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%. Найоптимістичніші очікування в підприємств сільського господарства;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 70.0% респондентів очікували, що інфляція не перевищить 6.0%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головним чинником інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвація національної валюти** нижчими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікують 61.5% респондентів (у попередньому кварталі – 69.4%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **незначне поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 2.8% (у IV кварталі 2019 року – 8.8%), у цілому по Україні – 16.9% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 10.3% (у IV кварталі 2019 року – 13.9%) (таблиця). Темпи зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку значно підвищилися: баланс відповідей – 28.6% (зростання на 21.9 п. п.). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 5.4% та 16.2% відповідно (у попередньому кварталі – 3.0% та 15.2% відповідно), у цілому по Україні – 2.4% і 14.1% відповідно;
- **незначне зростання кількості працівників** на своїх підприємствах уперше за останні три квартали: баланс відповідей – 2.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозувалося зменшення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 3.9%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства**, дещо вищими темпами: баланси відповідей – 77.5% та 32.5% відповідно (у попередньому кварталі – 75.0% та 30.6% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** нижчими темпами: баланси відповідей – 42.1% і 60.0% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 51.4% і 64.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали недостатній попит, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

Очікувалося зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (55.0%), надавали перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали дещо жорсткішими (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

97.5% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

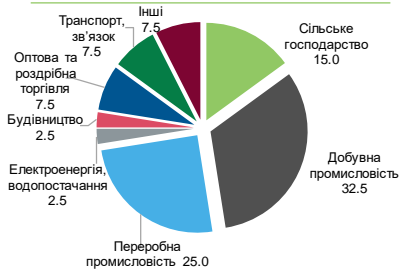
Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан** поліпшився й оцінюється як **добрий**: баланс відповідей – 5.3% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 5.7%), у цілому по Україні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** збільшився і є дещо **вищий, ніж нормальний**: баланс відповідей – 3.7% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей зросли**. Підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – 7.7% (у IV кварталі 2019 року – 0.0%).

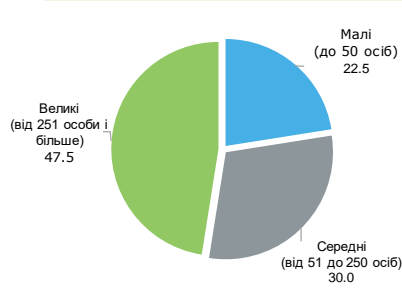
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

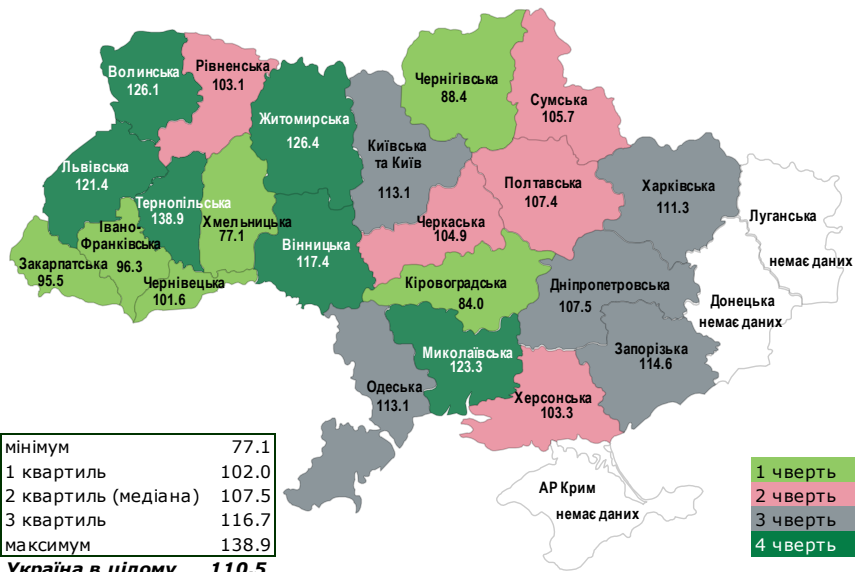

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 06 лютого – 02 березня 2020 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

мінімум	77.1
1 квартиль	102.0
2 квартиль (медіана)	107.5
3 квартиль	116.7
максимум	138.9

Україна в цілому 110.5

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

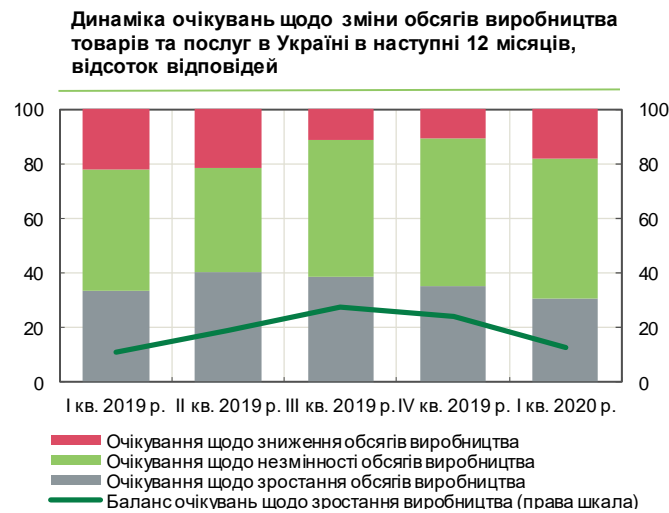
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	16.7	20.6	2.9	8.8	2.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	27.8	16.7	13.9	13.9	10.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	5.9	6.5	15.2	3.0	5.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	14.7	23.3	12.1	15.2	16.2
кількості працівників	2.7	-11.4	-2.7	-8.3	2.6

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

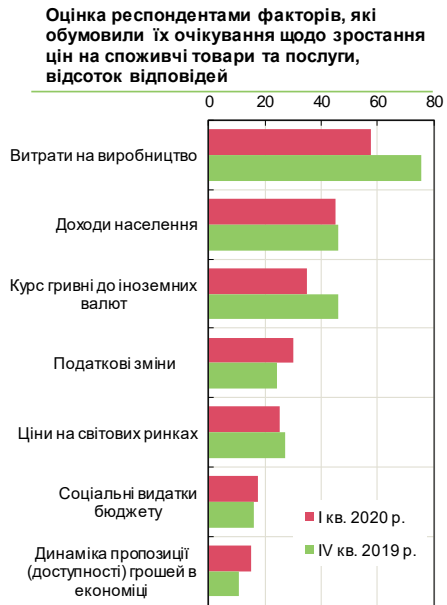
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

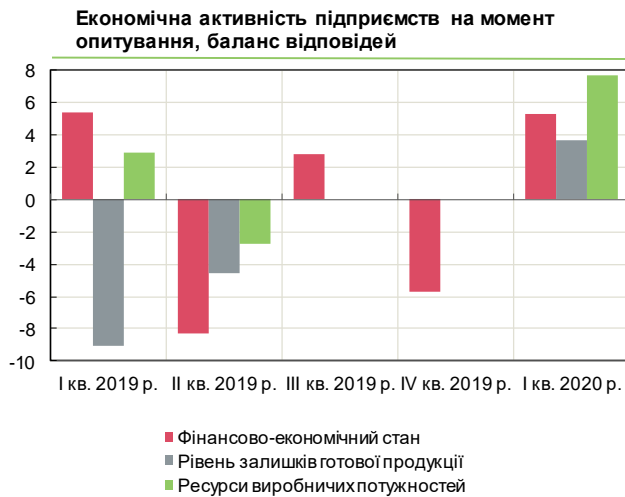
Графік 1

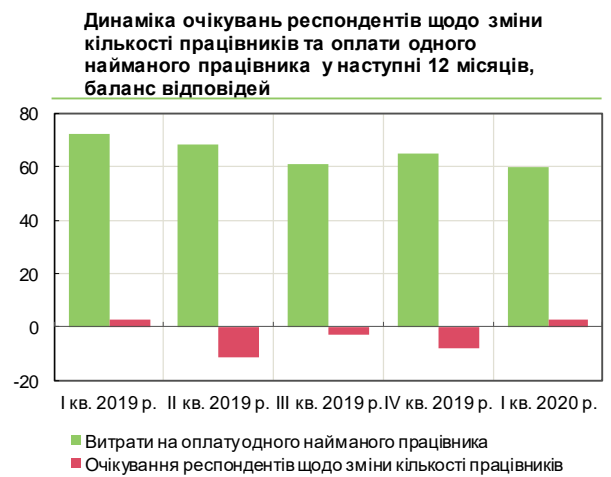
Графік 2

Графік 3

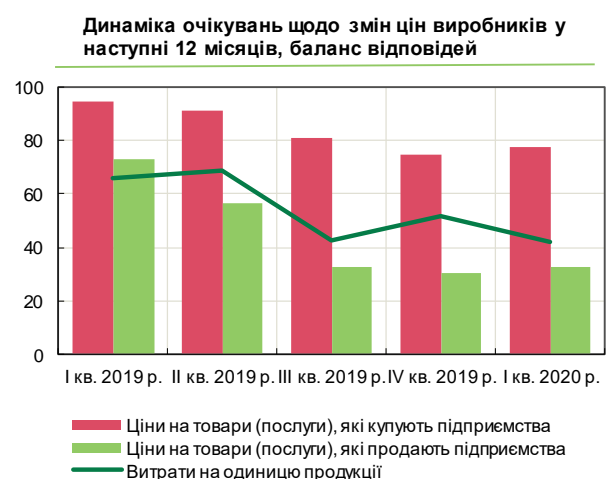
Графік 4

Графік 5

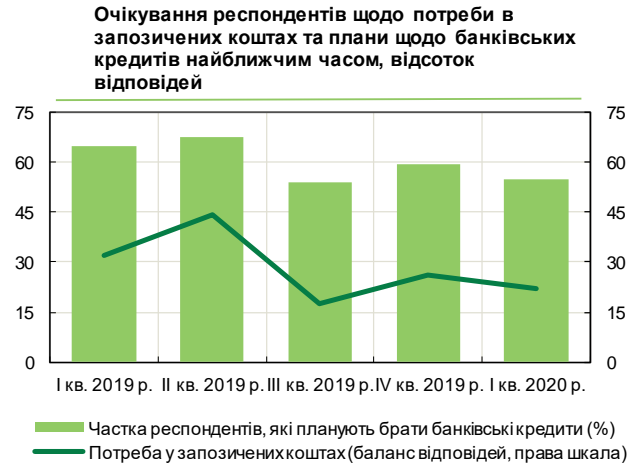
Графік 6

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

